

60 + 10 + 30

obstoječe stavbe za prihodnje načine bivanja

Starost stavb ni problem. Problem je, da so bile načrtovane za svet, ki se je spremenil. In ki se še naprej spreminja.

Večina stavb, ki bodo tudi v prihodnjih desetletjih oblikovale naša mesta, stoji že danes. Njihova konstrukcija bo najverjetneje preživela. Vprašanje pa je, ali bodo preživeli tudi načini bivanja in rabe prostora, za katere so bile načrtovane.

V Ljubljani je veliko stavb, starih le pet ali šest desetletij, ki so danes prazne ali polprazne. Njihov problem niso leta, temveč dejstvo, da so bile zasnovane za drugačno podnebje, drugačne načine bivanja, dela in proizvodnje ter drugačen družbeno-ekonomski kontekst. Medtem ko njihove izvirne rabe izginjajo ali se spreminjajo, prostor in konstrukcija ostajata. Prav zato so ključni potencial prihodnjega razvoja mesta, saj gradbeni materiali, energija in prostor postajajo vse dragocenejši viri.

Podnebje se spreminja. Poletja postajajo bolj vroča in ekstremni vremenski dogodki pogostejši. Hkrati se spreminjajo tudi družba, delo in vsakdanje življenje. Prebivalstvo se stara, gospodinjstva postajajo manjša in raznolikejša, delo se razporeja med domom ter fizičnimi in digitalnimi prostori, trgovina se seli na splet, logistika pa vse bolj oblikuje mesto. Spreminjajo se tudi prostorske potrebe družbe.

Podnebne spremembe ne bodo spremenile le temperature zraka, temveč tudi naše načine bivanja, vsakdanje ritme in ritem mesta. Kako bomo uporabljali prostor? Bodo delovni dnevi in šolski urniki zaradi vročine organizirani drugače? Bodo zgodnje jutranje in pozne večerne ure postale glavni čas javnega življenja? Bodo pritličja stavb postala prostori za ohlajanje pregretyh teles, strehe novi bivalni prostori, senca, voda in vegetacija pa ključni elementi javne infrastrukture? Bomo dnevne sobe stanovanj skrivali pred soncem, igralnice v otroških vrtcih obračali proti severu? Bodo fasade postale še debelejše, senca pa bo pomembnejša od razgleda?

Kako se lahko na to odzovejo stavbe, ki že stojijo? Kako lahko arhitektura odgovori na prihodnost, ki je negotova in je ni mogoče načrtovati z enim samim scenarijem?

Seminarsko delo izhaja iz predpostavke, da prihodnosti obstoječih stavb ni mogoče načrtovati kot ene same možnosti. Naloga bo razviti scenarij transformacij za izbrano stavbo, ki temelji na njeni sposobnosti, da skozi čas sprejema različne programe, načine bivanja in podnebne razmere. Projekt bo preveril vsaj dva časovna horizonta (+10 in +30 let), ki ne predstavljata napovedi prihodnosti, temveč arhitekturno orodje za preverjanje prostorske odpornosti in prilagodljivosti stavbe.

Naloga ni prenoviti stavbe za leto 2056. Naloga je projektirati njeno sposobnost spreminjanja.

Primeri stavb, ki jih bomo obravnavali (radij 3 km od Fakultete, starost 60+):

Tiskarna Delo, veleblagovnica Maximarket, kino Komuna, trgovine na Ajdovščini, skladišča Festivala Ljubljana na Koleziji, trgovina Tuš in stanovanjski niz v Trnovem idr. Izbor stavb bo prilagojen letniku.

Časovnica:

- 1. semester: **scenarij +10**
- 2. semester: **scenarij +30**
- + ekskurzija**

Delavnici:

- 1: Barcelona - Ljubljana, študenti za študente** (v sodelovanju s študenti arhitekture, ki so se udeležili delavnic in predavanj kongresa arhitekture UIA v Barceloni julija 2026)
- 2: NUK - možne prihodnosti stare stavbe** (v sodelovanju z ZAG in NUK)

Razgovori za seminar:

Torek, 1. september ob 10h, kabinet št. 36. Gradivo: 3 izbrani projekti